

Ամեն օր կհրատարակուի : — Մէկ հատը ամօր փարայ է : — Մայրաքաղաքին մէջ բաժանորդ ըլլալ ուզողը՝ Մէկ Մէճիս պիտի վճարէ 100 թուոց համար , իսկ գաւառաց մէջ 25 դրշ . դարձեալ 100 թուոց համար . Թղթատարութեան ծախքէ տշտո ըլլալով : — Ծանուցման տողը 40 փարայ է մէկ անգամի հաժար : — Լրագրին վերաբերեալ նամակ և ուրիշ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել աւ Տնօրէնն ի կօտմա Միւհէնտիւնան տպարանը :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Աշխարհի Արեւելեան Ինքիւր Դը

(Տես թիւ 110 111 112 և 115)

Փանոսեան գործին ձեռք զարնելուն պէս , փայթ տարաւ իւր գործող նկարագիրն փայլեցունելու համար կամ անոր գեղը դուրս ցայտեցունելու մտքով , նախորդ հոգաբարձութեանց ու խնամակալութեանց դործին պատկերը տգեղացունել , մրտտել , աղտեղել , քնատակար ու անգաւթ հրատարակել զանոնք , և այնչափ նախատինք ու պարսաւ թքնել անոնց դէմ , և այնքան գովեստներ հրատարակել իրեն համար , և այն աստիճան անձնուէր ու անզուգական մարդ մը հուշակել ինքզինքը , որ իրաւամբ ցատկոտեցանք բիշ մը անձնասիրութիւն կրող սրտերն , տաքցան ծանրը ու ուշիմ գրււթները , և իւր խրոխտապանծ լեզուն հասարակաց զգացումը իւր դէմ ապստամբեցայց , թէ և մի և նոյն ատենը ռամիկ դասը հիացաւ սքանչացաւ Փանոսեանի բերնէն այնքան աւատութեամբ թափած ճօխաբանութեան վրայ : Չտեսանք Սանդուսէի թիւ մը , յորում Փանոսեան Փրկչի վանուց երկար յօդուած

մը չուղղէր . չտեսանք յօդուած մը , յորում Փանոսեան թէ՛ իր գրչովը , թէ՛ վարձկան գրիչներովն և թէ քանի մը դիւրախար համախոհներու ձեռքով զինքը չգովաբանէր : Մենք որ չափաւոր անտարբերութեամբ այդ յօդուածները մոիկ ըրինք , թեթեւ պատկառանք մը զգացինք իրեն տեղ , և կըսէինք մենք մեզի թէ՛ այդքան է եղեր Փանոսեանի մեծանձնութիւնը . — զինքը բարձրացունելու չափ նուաւ տանալ : Իայց՝ ի՛նչ էին այն գերազանց առաւելութիւնները , զորոնք Հիւանդանոցի իր ձեռքէն կընդունէր . ի՛նչ տեսակ հիմնական բարեկարգութիւններ էին , զորոնք կմրացունէր հաստատութեան մէջ : — Իսպասարկութեան եղանակը իրաւէ որ փոփոխութիւններ կրէց . պաշտօնէից թիւը կրկնապատկեցաւ , տնօրէններ՝ անօրէնուհիներ՝ տեսուչներ՝ տեսչուհիներ , պաշտօնէից ամբողջ ժողովուրդ մը Հիւանդանոց լցուեցան : Փանոսեան կկարծէր թէ ասոնք բարեկարգութիւն կամ օգտակար էին Հիւանդանոցի : Այս ամէնը Հիւանդանոցի երկը հաշուոյն վրայ մեծապումար հաշիւներ արձանագրելով եղան . իսկ մուտքը՝ որ քանի մը ուրիշ նոր աղ

բիւրներէ, ինչպէս գլխաւորաբար
գանձանակներէ և բաժնորդական օ-
ժանդակութիւններէ յորդեց, մտա-
ծել պէտք է թէ ծախուց հաշուոյն
տրամաբանական ընդարձակութեանը
համեմատութեամբ իմաստուն թէ
յիմար տնտեսագիտութեամբ ժառա-
կարարեցաւ: Հաւաքուած եկամուտ-
ներուն մէկ կտրեւոր մասը վատնեց
քարաշէն դպրոցի մը շինութեանը,
որ ըստ իս բարոյական օգուտ մը ա-
մենեւին ընծայելու յարմարութիւն
չունենալէն զատ՝ նիւթական փնաս
մ'ալ պատճառեց. վասն զի մեռած
ու անարտադրական շէնք մը մնաց
ազգին ձեռքը: (Երր-նալիւն)

ԱՅԼԵՒԱՅԼՔ

Սոլոմովիայի և Վալաքիայի մի-
ացեալ երկիրները շրջաբերական մը
ուղղած են օտար տէրութեանց
գործակալաց, որով Ռումանիայի մէջ
(Օսմանեան պետութեան թշնամի
ասպատակներ պատրաստուելուն լուրը
սուտ կը հանեն, և կինդրեն որ ի-
րենց տէրութեանց իմացընեն սոյն
երկրին հանդարտութիւնը:

— Յունաստանի Վէորգ Թագա-
ւորը Փրկչի կարգի խոջը շնորհած է
Պ. Կոստանդէն Լքգէլօսի, որ երկար
ատենէ ի վեր իւր տէրութեան հաւա-
տարմութեամբ ծառայած է:

— Իտալիոյ Թագաւորին գահա-
ժառանգ որդւոյն իւր հօրեղբոր աղ-
ջկան հետ՝ որ մերձակայ ազգական է,
կարգուելու հրաման տրուեր է Պա-
պին կողմանէ՝ 4000 լիւրա առնուելով
իւրեւ ծախք հրամանի:

— Վաղղիոյ կառավարութեան փոխ
առնելիք 400 միլիոն ֆրանգը 600 միլի-
ոն պիտի ըլլայ եղեր, որպէս զի կա-
րող ըլլայ իւր պիտոյքը լեցունելու:

— Անգղիացի հարուստ աղջիկ մը
ուրիշ քաղաք մը երթալով սկսեր է
աղտոտ լաթեր լուանալ, իրեն եկող
յաճախորդներուն մէջէն ուզածն ընտ-
րել և հետը ամուսնանալու նպատա-
կաւ: Աղջկան այս գործը լուելով,
չատերը անոր հաճութիւնը գրաւե-
լու դիտմամբ լաթ լուանալ տալու ե-
լեր են, ռակայն գտնուած անոր
աղէկ մը չգիտնալով յաւաքմամբ աղ-
քատ լուացարարներու գացեր են,
և այս պատճառաւ 20 ի չափ աղքատ
լուացարար բաժանանալու բարեբաղ-
դութիւնը ունեցեր են՝ իւրաքանչիւրը
յիշեալ հարուստ աղջկը կարծուելով:

— Անցեալ շաբթու ընկղմած իսա-
լական Իենիամին տնուն շոգենաւուն
վրայ Ռէվայիտի ընկերութեան կող-
մանէ տրուած տեղեկութեան նայե-
լով՝ յիշեալ շոգենաւուն 101 ճամբար-
գով մայրաքաղաքէն ելեր, և 59 ճամ-
բորդները երկու երեք նաւահանգիստ
փոխադրելէն և հանդիպած նաւա-
հանգիստներէն 8 ճամբորդ ընդու-
նելէն յետոյ, Սինոպի առջև գաղղիա-
կան շոգենաւուն զարնուելով ընկղ-
մեր է: Այս վտանգին առեն, մէջը
գտնուած 50 ճամբորդաց 40 ը և նա-
ւապետն ու նաւաստիք յաջողեր են
գաղղիական շոգենաւն ձգել զիրենք.
իսկ մնացեալ 10 ճամբորդք և երկու
նաւաստիք զոհ եղեր են, որոց երեքը
այր և եօթը կին ու տղայք են եղեր:
Ինկղմած վաճառքն ալ 110 հակէ կը-
բաղկանայ:

— Սըրպի իշխանութեան կողմանէ
Պ. Իիսթին Իարատաղ զրկուելուն
պատճառը ուրիշ բան չէ, այլ՝ Իա-
րատաղի իշխանին նորածին աղջկան
մկրտութեան փութահայր ըլլալու հա-
մար է եղեր:

— Բարձր. Ռուստ փաշան՝ 50,

և Վեամիլ փաշան 75 օսմանեան լիրա ընծայեր են ի նպատտ նորահաստատ գպրոցին աղջկանց ի Ռուսձուգ ։

Եւս օգտակար հաստատութեան համար Դանուբեան կուսակալութեան այլեայլ կողմերէն օգնութիւն կըլլան եղեր ։

— Պէրուժի մէջ շինուելու վրայ եղող անգղիական եկեղեցւոյն քարէ կամարը դիպուածով փլչելով, երկու գործաւորաց մահուան պատճառ եղեր է ։

— Ռուսիոյ կառավարութիւնը բոլոր տերութեանց ծանուցեր է թէ՛ օտար հպատակները այսուհետեւ Ռուսաստան չպիտի ընդունուին, եթէ իրենց ելած քաղաքներուն ռուսական հիւպատոսաց կողմանէ նշանակուած չլլայ անդադրերին ։

— Վաղըիոյ մէջ սղութիւնը տիրած ըլլալուն պատճառաւ, կառավարութիւնը ծովային հրամանատարաց տարեկան թոշակներն աւելցուցեր է ։

— Փարիզի մէկ փողոցին մէջ տեսակ մը նոր կազ փորձելու համար դրուած բազմաթիւ լապտերներ աներեւոյթ եղեր են գողերու կողմանէ ։ Հետեւաբար՝ թէեւ կազին փորձը չէ եղեր, բայց այս առթիւ փորձուեր է թէ բազմաթիւ լապտերներ գողնալու համար բաւական թուով գողեր կգտնուին մէկ փողոցին մէջ ։

— Իտալիոյ կառավարութիւնը ներում չնորհեր է պապական կառավարութեան վրոյ յարձակող Կարիպալտեանց մասնակից գտնուելուն համար յանցաւոր դատուող խտարական զօրաց և հրամանատարաց ։

— Կստուգեն թէ՛ Ղէզայիրի մէջ մինչեւ հիմա 20 հազար հոգի մահուան զոհ եղեր են, սովու և սղութեան պատճառաւ ։

— Փարիզի մէջ ատաղձագործ մը

հացափաճառին պարտական ըլլալով, հացափաճառն երեկոյ մը իրեն իմացուցեր է թէ հաց չպիտի տայ մինչեւ որ ստակը ամէն օր կանխիկ չընդունի ։ Եւս փրայ, ատաղձագործը քովը գտնուած մէկ ֆրանգը վճարելով հաց առեր, և նկատելով որ որոշեալ չափէն 105 տրամ պակաս է, դուրս ելեր և մէկ քանի անձանց առջեւ դարձեալ կըլելով պակաս ըլլան ստուգեր ու անոնց ալ ստորագրել տուեր է ։ Հետեւեալ երեկոյ հացափաճառն գալուն պէս, հացին պակաս ըլլալը ծանուցեր և մէկ քանի անձանց ստորագրեալ վկայագիրը ցուցունելով տաւ տարուան մէջ իրեն առած հացին պակասին համար փոխարինութիւն պահանջեր է կառավարութեան գանդատելու սպառնալեօք ։ Հացափաճառը մակաբերելով ասոր դէշ հետեւեալը, ունեցած առնելիքը ձգելէն զատ՝ 100 ֆրանգ ալ տուեր է խորագէտ տաղձագործին, ինքզինքն անոր ձեռքէն ազատելու համար ։

Թերեւս մեր ազգայիններէն մէկն ալ ելնէ այս միջոցն առաջարկէ, ազգային Հիւանդանոցը հացագործ Սարաիրոս աղայի մեծագումար առնելիքէն ազատելու համար ։

— Իտալիոյ կառավարութիւնը Չիտինի զօրապետին հրամանատարութեան ներքեւ երեք բանակ հաստատեր, և ասոնցմէ 60-70 հազար հոգի բոլորովին կազմ ու պատրաստ ըրեր է ապստամբական շարժում մը երեւելուն պէս փութացունելու համար ։

— Սիւսեալ նահանգաց նախագահին դէմ եղած գլխաւոր ամբաստանութիւնը, երեսփոխանաց ժողովոյն շատ որոշումները մերժել ու չգործադրելն է եղեր ։

— Լիզըիոյ մէջ 85 օրական ւրագիր

և 1324 որոշեալ օրերու մէջ հրատարակուող լրագիրք կան : Ըստնցմէ զատ 620 տեսակ հանդէսներ կ'հրատարակուին տրհնտոյց ու գիտութեանց վերաբերեալ : Երկէց տասը տարի յառաջ լրագրաց թիւը 866 է եղեր :

— Կարծուի թէ Սիւրբեալ Նահանգաց Նախագահին դատաստանի բաշուիլը հասարակաց խռովութեան մը պատճառ պիտի ըլլայ : Ագգային զօրքը նախագահին կողմնակից է եղեր :

Պ. Ղօհնարն ծովային գործոց պաշտօնեայն հրաժարեցուցեր է, բայց նա մօրիկ չընելով տեղէն անգամ չէ շարժեր :

— Իտալիոյ կառավարութիւնը 220 միլիոն ֆրանք բաց ունի եղեր :

— Եմերիկայի հասարակապետութեան և Իրուսիոյ տերութեան մէջ մօտերս դաշնադրութիւն մը ստորագրուեր է : Եյսուհետեւ բրուսիացի հպատակ մը — զինուորական փախըստական է և յանցաւորէ զատ — եթէ Եմերիկա գողթէ ու դարձեալ իւր հայրենիքը դառնայ, իբրեւ ամերիկացի պիտի ձանչցուի : Նոյնպէս ամերիկացի մը եթէ Իրուսիոյ հպատակութեան տակ մօտէ ու Եմերիկա դառնայ, իբրեւ բրուսիացի պիտի ձանչցուի :

— Պարսից դեսպանին Ղաֆէր անունով նախը որ գիշեր ասեն վերաւորուած էր քանի մը չարագործներէ, մեռեր է :

— Ինչթի մէջ գողղիական հիւժաւտոս մը պիտի նստի :

— Հէսի տիկիւններ և օրիորդներ գեղեցիկ գորգ մը շինելով ընծայ զըրկած են իրենց իշխանին : Իշխանն ալ նամակաւ շնորհակալութիւնը յայտնելով այսպէս կ'ըրջացնէ :

» Եյս ունիմը որ հայրենիքէս ալ կամայ բաժնուիլս վաղանցուկ ըլլայ :

և փորձի ժամանակը անցնելէն վերջը՝ Հէսի դրօշակը կրկին փառաւորապէս ծածանի :

— Տուպլինէն առնուած տեղեկութիւնները կ'հաստատեն թէ Ինիշէն և Ուիլիսի անունով լրագրաց խմբագրապետները յանցաւոր դատուելով, առաջինը տարուան մը, իսկ երկրորդը վեց ամսուան բանտարկութեան դատապարտուեր են :

— Քօբէնհակէն կը գրեն թէ մայրաքաղաքին մէջ տարածայնութիւն մը երած է, իբր թէ Իրուսիա խրնդրած է Տանիմաքքոյէն որ Պալթիկ ծովու մէջ նաւահանգստի համար պահանջած կղզիէն հրաժարի : Եյս կերպով Շէլլիկի մէկ մասը պիտի դարձնէ եղեր : Սակայն Իրակայի դաշնադրութեանը համեմատ՝ չկարծուիլ որ Տանիմաքքա հաճի այսպիսի առաջարկութեան մը : Սակէց զատ Պերլինի և Քօբէնհակի դահլիճներուն բանակցութիւնը այնչափ նպաստաւոր չեն երևար :

— Իգնատիէ քօրապետը քանի մը շարաթ և օ. Ինգրասուրի պիտի մնայ մինչև որ Պրետպերի ակադեմիա Փարիզ դառնայ : Եյս կերպով կ'յուսացուի որ ապրիլի սկիզբները մայրաքաղաքս հասնի :

— Կըսուի թէ Ենգղիոյ թագուհին դքսութեան տիտղոս տուած է Լորտ Տերպիի :

— Եւեոքական գործոց պաշտօնէին օգնական մեծ . Վահան էֆէնտիին Սէճիտլէ պատուանշան շնորհեցաւ :

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԵՐ

Հ. Ս. ՈՒՍՏԱՆԵՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐԱԹԻՒՆ ՄԻԻՆԵՆՏԻՍԵԱՆ